

УДК 341:631; 341:645:5

К. Череповський, асп.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

МІЖДЕРЖАВНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ УГОД І ФАКТОР ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО АНАЛІЗУ

Статтю присвячено виділенню основних компонентів сучасних міжнародних інвестиційних угод, що здійснене в ракурсі задачі щодо транскордонного масштабування суб'єктів підприємницької діяльності. Ключову дослідницьку увагу приділено поняттю інвестиційних правових режимів, пов'язаним з їх функціонуванням правових інститутів та засобів, стосовно яких наведені деякі актуальні приклади. Названо основні проблеми міжнародного інвестиційного права, вирішення яких покладене на спеціалізовані міжнародні організації. Запропоновано ввести в обіг поняття "конструкту правового інвестиційного режиму", якому надане визначення.

Ключові слова: міжнародні інвестиції, міжнародні інвестиційні угоди, двосторонні інвестиційні договори, правовий інвестиційний режим, конструкт правового інвестиційного режиму, національне правове регулювання іноземних інвестицій, державні гарантії захисту іноземних інвестицій.

Навіть із біглого аналізу міжнародної інвестиційної арбітражної практики, де сторонами виступають держава та іноземні інвестори, стає зрозумілим, що гарантії інвестиційного правового режиму для відповідних міжнародних практик часто стають опорними. Певним свідченням чого є те, що положення про правовий режим відношення до іноземних інвестицій в міжнародних інвестиційних угодах ідуть одразу після норм про допуск та сприяння. Але чи залишається фундаментність правового інвестиційного режиму в рамках міждержавних договірних відносин такою з позиції інших правил щодо здійснення закордонних капіталовкладень? Це наукове запитання у запропонованому аналізі ключове.

Метою статті є висвітлення результатів відповідного комплексного аналізу щодо основоположних правових джерел у сфері міжнародної інвестиційної діяльності та основних елементів останніх із позиції задач транскордонного масштабування підприємницької діяльності, а також питань правозастосування при захисті міжнародних інвестицій. Задля чого використано методи логіки, аналітики та наукового абстрагування, прийоми в ключі історизму міжнародного права і філософії сучасного бізнесу.

Міжнародною інвестиційною угодою (МІУ) є договір між країнами, де розглядаються питання відносно транскордонних інвестицій, як правило, з метою їх захисту, заохочення та лібералізації. Країни, які уклали такі угоди, зобов'язуються дотримуватися певних стандартів стосовно поведінки з іноземними інвестиціями в межах своєї території [1, с. 119]. Найбільш поширеними МІУ виступають двосторонні інвестиційні договори (ДІД), які характеризуються типовою структурою, однак не змістом. Оскільки більшість МІУ досить ґрунтовно регулює кожний етап руху інвестицій, такі угоди нерідко створюють нові "механізми" руху інвестицій, що в результаті можуть стати помітно відмінними від національних [2, с. 94]. Зрозуміло, що на шляху тлумачень норм про правові режими поведінки з міжнародними інвестиціями трапляється чимало різночитань та неконсенсусів.

За юридичною енциклопедією, правовий режим – це особливий правовий порядок, встановлений для певних сфер суспільних відносин або суспільства загалом [3]. Алексеев С.С. зазначає, що в рамках більшості юридичних режимів використовуються певні засоби правового регулювання, і кожен із режимів відрізняється переважанням у своїй структурі того чи іншого способу впливу [4, с. 243]. Тобто, правові режими можна розглядати як свого роду "спеціальний блок" у загальному арсеналі правового інструментарію, що об'єднує в єдину категорію певний комплекс правових засобів державно-владного

впливу. З цього погляду ефективне використання правових засобів при вирішенні тих чи інших спеціальних завдань значною мірою полягає у тому, щоб обрати оптимальний правовий режим [5, с. 19]. Тож, як комплексне системоутворююче встановлення порядку, правовий режим також відображає систему діючих у суспільстві відносин, які складаються в процесі взаємодії саморегулятивних і регулятивних підсистем (суспільних і державних), у певний проміжок часу, на певній території, відносно певного об'єкта [6, с. 21]. При цьому галузеві правові режими є режимами найбільш високого рівня, що мають у праві імперативне та визначальне значення [7, с. 116].

Таким чином, інвестиційний правовий режим слід визначити за передбачених нормами міжнародного права порядок здійснення інвестиційної діяльності. Лисиця В.Н. надає це означення у поєднанні з категорією правового положення (статусу) суб'єкта інвестиційної діяльності, що є сукупністю прав та обов'язків останнього у процесі здійснення такої діяльності. Зв'язок зазначених понять полягає в тому, що інвестиційний правовий режим дозволяє виявити особливості правового положення міжнародного інвестора у порівнянні з правовим статусом національних інвесторів [8, с. 326-327].

До чого окремо слід додати, що зобов'язання держав щодо забезпечення певного правового режиму відношення до інвестицій з закордону, які сторонами МІУ зазвичай формулюється через зазначення стандартів захисту та принципів права, – утворюють юридичний конструкт інвестиційного правового режиму, встановлюючи у межах відповідних юрисдикцій або внутрішніх економічних просторів основні правила ставлення до міжнародних інвестицій. Адже, як це описує Шилл Ш.В., зокрема договори про захист інвестицій будуються на загальних для різних угод засадах поведінки з іноземними інвесторами, що створюють, таким чином, єдиний, значною мірою уніфікований міжнародний інвестиційний режим [9, с. 77].

Окрім нормативно-укоріненого режиму щодо рівності та справедливості (The Fair and Equitable Treatment) та поширених режиму найбільшого сприяння та національного режиму, до загального списку режимів поведінки з іноземними інвестиціями слід додати такі, що базуються на принципах повного захисту та безпеки, недискримінації, обов'язку дотримуватися зобов'язань щодо закордонних інвестицій, а також поведінки в рамках міжнародного права [10]. Поряд із чим незайвим буде зазначити й стандартні гарантії поведінки з міжнародними інвестиціями, серед яких: захисту від експропріації, компенсації за вилучене майно, права на

репатріацію капіталів та врегулювання спорів у міжнародному арбітражі [11, с.119-195].

Зазначені інвестиційні правові режими поділяються на абсолютні й відносні. Перший тип – це гарантії, які засновано на основних принципах міжнародного права та відповідних зобов'язаннях держав. Запровадження таких правових режимів поведження з інвестиціями направлене насамперед на забезпечення захисту іноземних капіталів. До типу відносних належать національний режим і режим найбільшого сприяння, що їх введення витікає з економіко-правових джерел та розсудів. Та ключове щодо теми цього дослідження, повторимось, інвестиційні стандарти, зокрема в ДІД, часто поєднуються, причому зі значними варіаціями [12, с. 28]. Таким чином, основним аспектом аналізу ДІД з погляду задач підприємницької діяльності щодо конструктивних інвестиційних правових режимів має виступити їх комплексне порівняння, що дозволить встановити характер спроектованих сторонами інвестиційних угод економічних відносин, виявити загальний потенціал відповідних інвестиційних можливостей.

За аналізом інвестиційних правових режимів, однак, не слід забувати, що Хартією економічних прав і обов'язків держав, яку ухвалено Генеральною асамблеєю ООН в 1974 році, констатоване право держав "регулювати і контролювати іноземні інвестиції в межах дії своєї національної юрисдикції згідно зі своїми законами і постановами і відповідно до своїх національних цілей і першочергових завдань", де також йдеться, що "жодна держава не повинна примушуватися до надання пільгового режиму іноземним інвестиціям" [13]. І окрім того, що не існує універсальних норм міжнародного права, які б забороняли дискримінаційну політику держав у сфері інвестицій [14, с. 132].

Із зазначеного випливає, що крім складових конструктивних інвестиційного правового режиму, іншим ключовим положенням МІУ для інвесторів є норми про уповноваження арбітражів для врегулювання спорів, в яких однією з сторін виступає приймаюча інвестиції держава, а іншою – інвестор з другої договірної держави [14, с. 134]. Адже стандарти відношення до іноземних інвестицій закріплюють зобов'язання держав, а можливість арбітражу безпосередньо між інвестором і державою стає способом захисту від їх недотримання [15, с. 460].

З боку фундаменту сучасне міжнародне інвестиційне право загалом сфокусоване на регулюванні взаємовідносин інвестора та держави перебування інвестицій [16, с. 14]. Таке є й ключовим для регулювання основної для міжнародного інвестиційного права Конвенції – "Про порядок вирішення інвестиційних суперечок між державами та іноземними особами" 1965 р. (Вашингтонської), якою у системі органів ООН створено спеціалізовану інституцію – Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС) [17, с. 505-509]. Після одержання дозволу на інвестування трансграничні інвестори в будь-якому разі повинні дотримуватися законів та інших національних правил, держава ж одержує право на здійснення своїх регуляторних повноважень і щодо цих інвесторів. Тобто мета ДІД, як одної з ключових для інвестора міжнародної угоди, полягає в тому, щоб визначити та встановити правову поправку щодо того, як носії владних повноважень мають ставитися до міжнародних інвестицій [16, с. 14].

До чого окремим коментарем має виступити наступна цитата з рішення МЦУІС у спорі за участі Угорщини: "у відповідності до основних принципів міжнародного права [...], та попри те, що суверенна держава має

невід'ємне право регулювати свої внутрішні справи, здійснення такого права не є необмеженим і повинно мати межі. Адже принцип верховенства права, який включає договірні зобов'язання, передбачає саме такі кордони" [18, § 423]. Причому коментарем дуже важливим, оскільки серед основних проблем міжнародного інвестиційного права, як і за часів аргентинських класиків міжнародної юриспруденції К. Кальво та Л.М. Драго, все ще залишається захист капіталовкладень, де тенденцією сучасності може виступити лише розмежування дій держав, що складають непряму експропріацію, яка підлягає компенсації, а також заходів, ужитих державами в рамках їхнього права на регулювання в суспільних інтересах, наслідки чого зазначеним зобов'язанням не обтяжуються, навіть, якщо матимуть дуже значний економічний вплив на закордонного інвестора [19, с. 71-72].

Обидва види таких заходів впливу з боку держави на іноземного інвестора можуть бути здійснені в рамках виконавчої, законодавчої або судової гілок влади, у формі норм, законів, нормативних актів або судових рішень. Так, наприклад, ст. 201 NAFTA, рівно як і ст. 1.5 United States–Mexico–Canada Agreement (USMCA), що замінила першу угоду в 2020 році, ці заходи з боку держави визначає за "будь-який закон, нормативний акт, процедуру, вимогу чи практику" [20; 21]. Коли ж захід в міжнародній угоді не є визначеним, або ж його правомірність оспорується, авторизований у ДІД арбітраж встановлюватиме, чи здійснила держава оскаржувані дії саме задля досягнення загальної мети, чи міркування її посадовців становили інші толки.

Таким чином, для сторін продуктивних міжнародних інвестиційно-економічних відносин витікає лише один шлях цивілізованого та взаємовигідного співіснування. Він полягає у створенні тонкого балансу між регулюючими повноваженнями державних органів і можливостями засобів правового захисту інтересів іноземних інвесторів [16, с. 14]. Адже відповідні заходи призводять до вельми істотних збитків, хоча останні найчастіше мають місце з боку інвесторів. Станом на вересень 2022 року з 1190 справ, що їх було зареєстровано в міжнародних інвестиційних арбітражах, на користь держав вирішено 302, тоді як інвесторам перевага дісталась лише у 229 справах [22].

Чи не дивно, що існуюча система вирішення міжнародних інвестиційних спорів, як і відповідний правовий фундамент, традиційно піддається гострій критиці зі сторони професіоналів та громадськості? Так, скажімо, наприкінці століття, що минуло в ОЕСР робились активні спроби зі створення єдиної та більш універсальної угоди про інвестиції, ключовим моментом якої мали стати нові стандарти захисту останніх. Переговори щодо створення такої угоди тривали в 1995-1998 рр., що збіглось у часі з розглядом низки резонансних справ за позовами інвесторів до приймаючих держав на підставі NAFTA. Припинення перемовин, а врешті й відмову від проекту спричинили широкі розбіжності між учасниками переговорів та критика нових стандартів з боку неурядових організацій [11, с. 26; 23, с. 266]. Нестача прозорості, передбачуваності та послідовності в рішеннях, а також легітимності системи інвестиційного арбітражу називається її критиками у ролі аргументів щодо відповідної реформи і по сьогодні [24, с. 7; 25, с. 117].

Новим локомотивом змін у системі міжнародного інвестиційного регулювання, що склалась, виступив ЄС, де нові торговельні угоди з Канадою (Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA, 2016 року) та В'єтнамом (Free Trade Agreement, 2019 року) передба-

чають утворення Багатостороннього інвестиційного суду (Multilateral Investment Court). Серед основних характеристик цього суду – запровадження апеляційної інстанції і штатних суддів, а також нові стандарти прозорості [26]. Багатосторонній інвестиційний суд має замінити для країн ЄС систему врегулювання спорів між інвестором і державою на основі старих двосторонніх угод, дія яких з 2020 року термінується за Договором про припинення дії ДІД між країнами-членами ЄС [27].

Тим важливішою є досліджувана тема, розгляд якої пропонується продовжити за зверненням до практик правового регулювання іноземних інвестицій на національному рівні. Тут загалом склалося два підходи. Перший з них передбачає, що до діяльності іноземних інвесторів застосовуються такі самі норми та правила, які встановлені і до національних інвесторів. Наприклад, в країнах Африки, Латинської Америки та деяких державах Азії, що розвиваються існує спеціальне законодавство про іноземні інвестиції, яке включає у себе кодекси або закони чи інші нормативні акти про іноземні інвестиції.

Другий підхід є більш характерним для держав із розвинутою економікою, де спеціальних законів про іноземні інвестиції немає, проте встановлюються певні значущі обмеження. Як правило такі обмеження запроваджуються щодо переліку галузей, участь в яких для іноземців є небажаною або загалом обмеженою, а також у введенні спеціальної процедури отримання дозволу [28, с. 60]. Скажімо, якщо звернутися до законодавств найбільш розвинених в Європі держав, то виявиться, що спеціальних законів, які регламентують приплив іноземних інвестицій, тут не існує. Хоча раніше, принаймні в 14 країнах ЄС (Австрії, Великобританії, Данії, Іспанії, Італії, Латвії, Литві, Нідерландах, Німеччині, Польщі, Португалії, Угорщині, Фінляндії, Франції), використовувались механізми скринінгу іноземних інвестицій, які до того ж істотно відрізнялися. Тепер ця роль, відповідно до ст. 207 Лісабонської угоди 2007 року, відводиться загальному регулюванню, згідно з яким Європейський Парламент і Рада ЄС, діючи за допомогою регламентів та звичайної законодавчої процедури, ухвалюють заходи, які визначають рамки реалізації спільної торговельної політики, що зокрема для прямих іноземних інвестицій ґрунтується на уніфікованих принципах [29, с. 71].

Так, Регламент ЄС 2019/452 встановлює каркас для перевірки прямих іноземних інвестицій в країни-члени ЄС з міркувань безпеки та громадського порядку [30]. Згідно з цим Регламентом в оцінці прямих іноземних інвестицій держави-члени та Єврокомісія можуть розглянути потенційний вплив прямих іноземних інвестицій на критичну інфраструктуру (енергетичну, транспортну, оборонну, виборчу, фінансову), критичні технології та предмети подвійного призначення (штучний інтелект, робототехніка, збереження енергії, біотехнології), найважливіші постачання (енергія, продовольство, сировина), доступи до конфіденційної інформації та персональних даних, плюралізм і свободу ЗМІ, тощо – у тих аспектах діяльності іноземних інвесторів, які пов'язано з їх контролем з боку урядів країн, що не є членами ЄС, а також чи не брав інвестор участь у діяльності, яка зачіпає безпеку чи громадський порядок в країнах ЄС, та чи не створює він серйозний ризик залучення до незаконної або злочинної діяльності.

Механізм правового регулювання іноземних інвестицій на національному рівні збалансовано за рахунок інституту державних гарантій захисту міжнародних інвестицій. Аналізуючи роль відповідного національного законодавства в ракурсі взаємодії з міжнародним пра-

вом, слід зазначити, що норми інвестиційного законодавства, окрім свого основного завдання – правового регулювання іноземних інвестицій, виконують допоміжну функцію щодо конкретизації та регламентації виконання укладених країною міжнародних угод з питань інвестування [31, с. 16]. Адже гарантії для іноземного інвестора, які закріплено нормами міжнародного права, зобов'язують державу-реципієнта забезпечити захист прав останнього, бо в разі невиконання такого зобов'язання настає міжнародна відповідальність, особливість якої проявляється в наявності міжнародного інституційного механізму щодо забезпечення захисту прав іноземного інвестора [32, с. 100].

Отже, інститути інвестиційних правових режимів і державних гарантій захисту іноземних інвестицій хоча й є різними, але переплетені більш ніж тісно, випливаючи поряд із взаємопов'язаних міжнародних угод і національних законів. До чого слід згадати, що з огляду на зміст ст. 26 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року, зобов'язання держав, прийняті ними у ролі сторін міжнародної угоди, на відміну від національного законодавства, не можуть бути змінені в односторонньому порядку, без згоди інших учасників міжнародного договору [33, с. 139].

Оскільки ж право в рамках реалізації своїх соціальних функцій здатне справляти позитивний, нейтральний або негативний вплив на процеси економічного зростання та розвитку, то інвестиційні правові режими за своєю економічною суттю можуть виступити пільговими, національними або стримуючими чи обмежувальними [14, с. 30; 34, с. 163]. На основі конкретних соціально-економічних умов вони запроваджуватимуть основні напрями національного правового регулювання інвестиційної діяльності щодо певних галузей економіки, соціальних сфер або територій. Виходячи з чого, інвестиційні правові режими власне і дозволяють прогнозувати економічний та соціально-регулюючий вплив на відповідні підприємницькі сфери.

Підсумовуючи, зазначимо, що правові режими узгоджених державами зобов'язань щодо стандартів відношення до міжнародних інвестицій, які сторонами МІУ формулюється через зазначення стандартів захисту та принципів права, формують собою унікальний конструкт правового інвестиційного режиму, встановлюючи у межах відповідних юрисдикцій або економічних просторів основні правила ставлення до міжнародних інвестицій. Відповідні гарантії МІУ вносять до актів національного права важливі доповнення та виключення. Глибоко пов'язаним з інструментом інвестиційного правового режиму виступає інститут надання державних гарантій захисту міжнародних інвестицій. Останній є вкрай важливим надбанням сучасного інвестиційного права, який покликано забезпечити встановлення певних правових режимів здійснення інвестиційної діяльності відповідно норм міжнародного права. Зазначена зв'язка, однак, впливатиме не лише на інвестиційну сферу, але й на міжнародний культурно-діловий і технологічний обмін, інші пов'язані з організацією відповідних міжнародних взаємодій умови. При цьому, зважаючи на наявність доволі ефективного, хоча й нерідко критикованого, зокрема через своєрідність, міжнародного інституційного механізму, саме уніфікований міжнародний інвестиційний правовий режим слід вважати одним з основоположних елементів національного правового регулювання іноземних інвестицій.

Список використаних джерел

1. Голубенко І.І., Види міжнародних інвестиційних угод / [Текст] // Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія Право. Випуск 30. Том 1, 2015. С. 118–123.

2. Дударець Д.В., Джерела міжнародно-правового регулювання інвестиційних відносин в Україні / [Текст] // Судова апеляція №2(43), 2016. С. 90–100.

3. Шемшученко Ю.С. Юридична енциклопедія: в 6 томах. Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та інші. – К.: "Укр. енцикл.", 1998. – Режим доступу до ресурсу: <https://leksika.com.ua/legal/>

4. Алексеев С.С. Теория права. Издание 2-е, переработанное и дополненное / [Текст] // С.С. Алексеев – М.: Издательство БЕК. – 1995. – 320 с.

5. Настюк В.Я., Белевцева В.В. Адміністративно-правові режими в Україні: монографія / [Текст] // Настюк В.Я., Белевцева В.В. – Х.: Право, 2009. 128 с.

6. Томаш Л.В. Правовий режим: поняття та ознаки / [Текст] // Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство. Вип. 282. С. 20–26.

7. Вакарюк Л.В. Фактори, що зумовлюють соціальну сутність правового режиму в трудовому праві України / [Текст] // Підприємство, господарство і право. #6, 2018. С. 116–121.

8. Лисица В.Н. Правовое регулирование инвестиционных отношений: теория, законодательство и практика применения. / [Текст] // Монография; Рос. акад. наук, Ин-т философии и права СО РАН; М-во образования и науки РФ, Новосибирский гос. ун-т. Новосибирск, 2011. 467 с.

9. Штефан В. Шилл. Международное право защиты инвестиций и сравнительное публичное право: основания и методы публично-правовой модели инвестиционного арбитражного судопроизводства / [Текст] // Дайджест Публичного Права. Выпуск 1 (2012) 1, С. 71–123.

10. Фархутдинов И.З. "Международное инвестиционное право и процесс" Учебник. М.: "Проспект", 2010. / [Электронный ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://netprava.ru/ek/b32/>

11. Dolzer R., Schreuer C., Principles of International Investment Law / [Text] // R. Dolzer, C. Schreuer. Oxford University Press. Second edition. 2008. 433 p.

12. Bilateral Investment Treaties 1995–2006: Trends in Investment Rulemaking / [Text] // (UNCTAD / ITE/ IIA / 2006/ 5).

13. Хартія економічних прав та обов'язків держав, затверджена Резолюцією ГА ООН 3281 (XXIX) від 12.12.1974 року / [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_077#Text

14. Скринька Д.В. Міжнародне право та економіка. Інституційний підхід / [Текст] // КНУ ім. Т.Шевченка, ІМВ. – К.: Видавничий дім "Промінь", 2008. – 192 с.

15. Шемшученко С.О. Двосторонні інвестиційні договори: типова структура, поняття і формулювання положень / [Текст] // Альманах права. – 2012. – Вип. 3. – С. 457–461.

16. Gazzini T. Bilateral Investment Treaties / [Text] // T. Gazzini, E. De Brabandere (eds.). International Investment Law: The Sources of Rights and Obligations, VU Research Portal, 2012. 35 p.

17. Мицик В.В., Буроменський М. В., Гнатовський М.М., Міжнародне публічне право: підручник: у 2 т. – Т. 2. Основні галузі / [Text] // [В.В. Мицик, М. В. Буроменський, М.М. Гнатовський та ін.]; за ред. Мицика В.В. – 2-ге вид., змін. – Харків: Право, 2020. – 624 с.

18. ADC Affiliate Limited and ADC & ADMC Management Limited v. Hungary, ICSID Award / [Text] // ARB/03/16, Award of 2 October 2006.

19. Волкова І.О. Забезпечення рівноваги між захистом інвесторів від непрямої експропріації та правом держави на регулювання / [Текст] // Науковий юридичний журнал. Правові новели. Міжнародний університет бізнесу і права. №14/2021 С. 70–80.

20. North American Free Trade Agreement (NAFTA) – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sice.oas.org/trade/nafta/chap-02.asp#A201>

21. The U.S.-Mexico-Canada Agreement (USMCA) – Режим доступу до ресурсу: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/agreement-between>

22. UNCTAD, Investment Dispute Settlement Navigator / [Electronic resource] // Режим доступу до ресурсу: <https://investmentpolicy.unctad.org/investment-dispute-settlement?status=1>

23. Поединок В.В. Правове регулювання інвестиційної діяльності: теоретичні проблеми: монографія / [Текст] // Ніжин.: ТОВ "Видавництво "Аспект-Поліграф", 2013. – 480 с.

24. Броцкова К. Вопрос о системе разрешения споров в новых инвестиционных соглашениях Европейского Союза / [Текст] // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – Вип. 37, 2021. – С. 7–10.

25. Пименова С. Реформа инвестиционного арбитража глазами Европейского Союза: проблемы и перспективы / [Текст] // Международное правосудие. 2018. № 4 (28). С. 113–125.

26. Multilateral Investment Court project. European Commission, Enforcement and protection / [Electronic resource] // Режим доступу до ресурсу: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/multilateral-investment-court-project_en

27. Agreement for the termination of Bilateral Investment Treaties between the Member States of the European Union 29.05.2020 / [Electronic resource] // Режим доступу до ресурсу: https://eur-lex.europa.eu/eli/agree_eums/2020/529/oj

28. Мороз С.П. Национально-правовое регулирование иностранных инвестиций: состояние и тенденции развития / [Текст] // "Вестник Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан" №2 (14) 2009 г. С. 60–67.

29. The Lisbon Treaty: Third edition. Foundation for EU Democracy, Denmark – 2009 / [Electronic resource] // Режим доступу до ресурсу: <http://en.euabc.com/upload/books/lisbon-treaty-3edition.pdf>

30. Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 establishing a framework for the screening of foreign direct investments into the Union / [Electronic resource] // Режим доступу до ресурсу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0452&from=EN>

31. Рибій О.В. Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності: теорія та практика / [Текст] // автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / КНУ імені Т. Шевченка. – К., 2008. – 21 с.

32. Хрмілі О.Г. Захист прав інвесторів у сфері господарювання: теоретико-правовий аспект. Монографія / НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. – Київ: Юрінком Інтер, 2017 – 320 С.

33. Ибрагимов А.М. Международно-правовые гарантии в сфере защиты иностранных инвестиций / [Текст] // Московский журнал международного права. – 2011(2) – С. 135–149.

34. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Чернадчук Т.О. Інвестиційне право України : навчальний посібник / [Текст] // Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Чернадчук Т.О. – Київ : Університетська книга; Княгиня Ольга, 2005. – 384 с.

Надійшла до редколегії 01.11.22

K. Cherepovskyi, PhD Student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

INTERSTATE INVESTMENT LEGAL TREATMENT AS THE KEY COMPONENT OF INTERNATIONAL INVESTMENT AGREEMENTS AND FACTOR OF ENTREPRENEURIAL ANALYSIS

The article is dedicated to the selection of the main elements of modern international investment agreements, which has been done within tasks of cross-border scaling of entrepreneurial entities. Key research attention is paid to the concept of investment legal treatment as well as related to its functioning legal institutions and remedies in relation to which given some examples. It is named the general problems of international investment law, which specialized international institutions are devoted to settle. It is also proposed for the usage the concept of the construct of legal investment regime, which is provided with definition.

Keywords: international investments, international investment agreements, bilateral investment treaties, legal investment treatment, structure of legal investment regime, national legal regulation of foreign investments, state guarantees of protection of foreign investments.